

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Natuur & Ruimte
T.a.v. dhr. T. Portegijs
Dunolaan 30
6869 VC HEVEADORP

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Directie Natuur en Biodiversiteit

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Behandeld door

mr. S.N.M. van Dijk

T 070 379 7906
s.n.m.vandijk@minez.nl

Ons kenmerk

DGAN-NB / 18006232

Uw kenmerk

-

Bijlage(n)

1

Datum 22 januari 2018
Betreft Wet natuurbescherming; vergunning; wijziging; zone II & technische
verduurzamingsmaatregelen

Geachte heer Portegijs,

Per brief van 15 augustus 2017 verzocht u mij om de, aan diverse door uw adviesbureau vertegenwoordigde vissers en visserijbedrijven, verleende vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) op enkele punten te wijzigen.

De betreffende vergunning is op 16 februari 2017 verleend met kenmerk DGAN-NB/17023703.

Ik heb u in reactie daarop verzocht om op diverse punten uw verzoek nader te onderbouwen. Aan dat verzoek heeft u per brief van 7 januari 2018 voldaan. U heeft daarbij de gevraagde inhoudelijke nadere onderbouwing aangeleverd en uw verzoek op één specifiek punt ingetrokken.

Wettelijk kader

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) in werking getreden. Op grond van artikel 9.4, lid 1, van de Wnb gelden vergunningen als bedoeld in artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet, als vergunningen als bedoeld in artikel 2.7, lid 2 van de Wnb. Op grond van artikel 9.4, lid 2, van de Wnb gelden voorschriften, verbonden aan vergunningen als bedoeld in artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet, als voorschriften als bedoeld in artikel 5.3, lid 1, van de Wnb.

Conform artikel 9.10 van de Wnb wordt uw verzoek derhalve behandeld op grond van de Wnb.

Uw verzoeken

1. Openstelling 'zone II'

U stelt dat in het Noordzeekustvisserij-akkoord 2017 is aangegeven dat de zone II-gebieden bij aanvang van dat akkoord weer zijn opengesteld voor de garnalenvisserij. U gaat er dan ook vanuit dat het Toegangbeperkend Besluit

Noordzeekustzone I t/m III op korte termijn zal worden aangepast zodat het vissen op garnalen in de zone II-gebieden niet langer verboden is.

In het vigerend Toegang Beperkend Besluit Noordzeekustzone d.d. 19 januari 2016 (kenmerk DGAN-NB/15181243) (hierna: het TBB) is inderdaad bepaald dat de zone II-gebieden gesloten zijn voor de garnalenvisserij vanuit nog lopend onderzoek naar de invloed van de garnalenvisserij op de ontwikkelingspotentie van het habitattype H1110B in dit Natura 2000-gebied. Zone II is daarmee derhalve uit voorzorg, tot nadere orde, gesloten ter borging dat de resteffecten van de garnalenvisserij de verbeteropgave van het habitattype H1110B in ieder geval niet in de weg zullen staan. Daarbij is in het TBB aangegeven dat deze zone, via de relevante vergunning op grond van de Wnb, weer kan worden opengesteld indien de resultaten van het ten tijde van de vaststelling van voornoemd TBB nog lopende onderzoek, de conclusie onderbouwen dat de garnalenvisserij de ontwikkelingspotentie van het habitattype H1110B in het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone niet nadelig zal of kan beïnvloeden.

In het onderstaande staat de door u aangeleverde argumentatie tot openstelling weergegeven.

Uit het onderzoek 'Effecten van garnalenvisserij in Natura 2000 gebieden' (Glorius et al., 2015) kunnen de navolgende zaken vastgesteld worden. Uit het BACI-experiment met de 15 vakken in de 6 Natura 2000-gebieden bleek een correlatie tussen een verandering in soortenrijkdom en visserij-intensiteit. Het effect was met een verschil van ca 1,5 soorten in de zwaarst beviste vakken op een totaal van 80 echter niet groot.

Uit de multivariate analyses voor het Molenrak 2012/2013 bleek geen effect van visserij-intensiteit op de soortensamenstelling. Ook uit de multivariate analyse van data uit 2014 blijkt dat de verschillen tussen de vakken veel groter waren dan elk mogelijk verschil in ontwikkeling veroorzaakt door garnalenvisserij met traditioneel tuig. Ook in het onderzoek met pulstuig is geen statistisch significant effect van de visserij gevonden.

Het onderzoek maakt duidelijk dat de ruimtelijke en temporele variatie in het natuurlijke ecosysteem dermate groot is dat het aantonen van statistisch significante effecten van garnalenvisserij veelal niet mogelijk is. In de gebieden wordt al decennia op garnalen gevist. Uit de onderzoeken komt niet naar voren dat continuering van de garnalenvisserij in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen zou kunnen leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betreffende Natura 2000-gebieden.

In het 'Garnalenvisserij experiment Voordelta' (Schellekens et al., 2014) zijn met de box-corer maar liefst 230 verschillende soorten waargenomen waarvan 30 soorten, 80% van de gemiddelde biomassa vertegenwoordigen in de huidige situatie waarin al tientallen jaren intensief wordt gevist. Hoewel het onderzoek deels is verstoord door onbedoeld vissen in de controlegebieden was de bevissingsdruk in de experimenteel beviste delen gemiddeld een factor 10 hoger dan in de controlevakken. Dit grote verschil in bevissingsdruk is niet terug te zien in de metingen aan de bodemfauna. De verschillen tussen de proefvakken, de subvakken of tussen de meetmomenten in totale dichtheid, biomassa en aantal soorten per

monster bleken veelal groter te zijn dan de verschillen tussen de beviste vakken en controlevakken. Ook uit de analyse van de soortensamenstelling bleek geen noemenswaardig verschil tussen de beviste en controlegebieden. Er werden slechts enkele significante verschillen gevonden tussen bevestigd en controlegebied in enkele proefvakken. De helft van deze verschillen kunnen verklaard worden door een onopgemerkte broedval op één van de locaties en duidt dus niet op een causaal verband met de experimentele bevissing. De onderzoekers zien statistisch toeval als de meest waarschijnlijke oorzaak voor het overige aantal aangetoonde significante verschillen.

Uit het onderzoek kan niet geconcludeerd worden dat garnalenvisserij geen effect heeft op epibenthos en infauna. In het gebied wordt al decennia op garnalen gevestigd. Verwacht mag worden dat de soortensamenstelling zich aan dit gebruik heeft aangepast. Uit het onderzoek komt niet naar voren dat continuering van de garnalenvisserij zou leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied en het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen in de weg staat.

Naar uw mening kan uit genoemde onderzoeken de conclusie worden getrokken dat het vanuit het voorzorgsbeginsel niet meer vereist is om, naast zone I uit het TBB, ook zone II nog voor de garnalenvisserij gesloten te houden. U verzoekt derhalve, namens de vissers die door u vertegenwoordigd worden, de voorgenoemde vigerende Wnb-vergunning te wijzigen, zodanig dat expliciet wordt aangegeven dat het vissen op garnalen in de zone II-gebieden is toegestaan.

Overwegingen zone II

Met het oog op de mogelijke beïnvloeding van de resteffecten van de garnalenvisserij op de verbeteropgave voor het habitatype H1110 zijn in het voorgenoemde TBB, zones gesloten voor de garnalenvisserij. Uit bovenstaande onderzoeksbevindingen kan inderdaad afgeleid worden dat het vanuit het voorzorgsbeginsel niet meer vereist is om, naast zone I uit het TBB, óók zone II nog voor deze visserij gesloten te houden.

In dit verband merk ik nog het volgende op in relatie tot de aangehaalde onderzoeken.

De kernvraag is of de resultaten van het genoemde, inmiddels afgeronde, onderzoek de onzekerheid met betrekking tot de gevolgen van de resteffecten voor de verbeteropgave van H1110B voldoende hebben weggenomen zodat toepassing van het voorzorgsbeginsel om eventuele risico's uit te sluiten niet meer nodig is.

Het onderzoek van Schellekens laat ook zien dat herhaalde bevissing gedurende enkele jaren geen meetbaar effect laat zien. Dat laat de conclusie toe dat de effecten, zo die er al zijn, in elk geval zeer tijdelijk zijn en niet in de loop van jaren tot een duidelijke verschuiving in de bodemfauna-samenstelling leiden. In elk geval niet voor de soorten die in de onderzoeksgebieden worden aangetroffen.

In het onderzoek van Glorius et al wordt het navolgende gesteld: "Alles overziend echter komt naar voren dat uit geen enkel van de uitgevoerde experimenten is gebleken dat

soorten na bevissing zijn verdwenen. Er worden soms verschuivingen in de samenstelling waargenomen maar deze verschuivingen zijn veel kleiner dan de verschuivingen die men in de tijd waarneemt en ook veel kleiner dan de verschillen die men tussen gebieden waarneemt. Van Denderen (2014) merkt hierover op dat de bodemfauna van een (door boomkor) bevestigd minder dynamisch gebied door de bevissing gaat lijken op de bodemfauna van een iets dynamischer gebied. De visserij voegt dan in feite wat extra dynamiek toe in een van nature al dynamische situatie. Het effect is daardoor tijdelijk en verdwijnt weer als de dynamiek weer afneemt.

Verwijzend naar de conclusies in het afgeronde onderzoek kan dus geconcludeerd worden dat het vanuit het voorzorgsbeginsel in relatie tot de relevante instandhoudingsdoelen verantwoord is om tot openstelling van zone II over te gaan. Openstelling zal geen gevolgen hebben voor de ontwikkelingspotenties van deze gebieden.

In dit verband verbind ik een additioneel voorschrift 12a. aan de verleende vergunning, tot openstelling voor deze specifieke zone.

Alle ontwikkelingspotentie blijft onverminderd aanwezig en ten allen tijde kunnen door de betrokken vissers vrijwillig aanvullende maatregelen worden genomen die de resteffecten van de garnalenvisserij verder kunnen verminderen om zodoende een natuurlijke ontwikkeling van H1110 te bevorderen. Bijvoorbeeld door vermindering van de visserij-intensiteit in het gehele Natura 2000-gebied, de vergroting van de maaswijdte, de vermindering van de impact van het vistuig of een vermindering van bijvangsten. De maatregelen die zij daartoe vrijwillig, vanuit de wens naar verdere ecologische duurzaamheid van de bedrijfsvoering onderneemt, worden in het onderstaande besproken.

2. Vrijwillig aangegeven technische beperkingen

U verzoekt om de hieronder besproken technische verduurzamingsmaatregelen (door de gehele garnalensector afgesproken in het kader van het Noordzeekustvisserijakkoord 2017) vast te leggen door middel van een wijziging van de betreffende vigerende Wnb-vergunning.

Beperking gewicht vistuig

U verzoekt om een vrijwillige vastlegging van een tuig-gewicht voor de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2022 van maximaal 3.800 kg.

Door het lagere gewicht van het tuig neemt de druk van de sloffen op de bodem af waardoor deze minder diep in de bodem zullen dringen. De kans dat met name bodemorganismen beschadigd raken of zullen sterven door contact met de sloffen neemt hierdoor af. Door het gebruik van lichtere tuigen wordt de bodemberoering verminderd en zal ook minder vertroebeling van het zeewater optreden. Het gebruik van lichtere tuigen heeft een positief effect op de kwaliteit van het habitatype "Permanent overstroomde zandbanken" (H1110A en H1110B) en draagt bij aan het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor dit habitatype.

Ik onderschrijf bovenstaande.

Ruimere maaswijdte

U verzoekt om vastlegging van een vrijwillig door de door u vertegenwoordigde vissers aangegane ruimere maaswijdte in de kuil van 22 mm.

Deze vergroting betekent een aanzienlijke verruiming ten opzichte van de wettelijk voorgeschreven 16 mm. Met de ruimere maaswijdte wordt de bijvangst van ondermaatse garnalen aanzienlijk verminderd waardoor een positief effect ontstaat op de omvang van het garnalenbestand. Daarnaast draagt een grotere maaswijdte er toe bij dat minder juveniele vis wordt bijgevangen. In het profielendocument Permanent overstroomde zandbanken is aangegeven dat de subtypen A en B een belangrijke functie vervullen als kinderkamer en opgroeigebied voor jonge vis. Met het beperken van de bijvangst van ondermaatse vis wordt derhalve een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de kinderkamer-/opgroefunctie en daarmee de kwaliteit van het habitatype. Het vergroten van de maaswijdte draagt derhalve bij aan het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor het habitatype Permanent overstroomde zandbanken.

Ik onderschrijf bovenstaande.

Zeefwijdte spoelsorteertrommel

U verzoekt vrijwillig om vanaf 1 januari 2018 tot en met 31 december 2022 de minimum zeefwijdte van de spoelsorteertrommel vast te leggen op (minimaal) 6mm.

Door de grotere zeefwijdte zal een groter deel van de bijgevallen ondermaatse garnalen en kleine vis overleven. Het verruimen van deze zeefwijdte draagt, net als de eerder genoemde maatregelen, bij aan de kwaliteit van het habitatype Permanent overstroomde zandbanken. Met name het aspect kinderkamerfunctie en opgroeigebied voor vis als kwaliteitskenmerk van een goede structuur en functie wordt positief beïnvloed door deze maatregel.

Verkleining van de maaswijdte van de zeeflap van 70 mm naar 60 mm per 1 januari 2018

De zeeflap zorgt er voor dat grotere vissen niet in het net terecht komen maar naar buiten worden geleid. De garnalen passeren het zeefnet en komen in de kuil terecht. Op grond van artikel 54 lid 1 van de Uitvoeringsregeling zeevisserij heeft de zeeflap een maaswijdte van maximaal 70 mm. Conform het verduurzamingsplan garnalenvisserij wordt de maaswijdte vrijwillig teruggebracht naar maximaal 60 mm. Dit betekent dat ook kleinere vissen van de garnalen gescheiden en uit het net geleid zullen worden. De zeeflap veroorzaakt echter ook een waterstroom naar beneden waardoor ook ondermaatse garnalen worden uitgezeefd. Met het verkleinen van de maaswijdte neemt de hoeveelheid bijvangst van kleine vissen en ondermaatse garnalen derhalve verder af. Zoals eerder aangegeven draagt het verminderen van bijvangst van jonge vis bij aan potentie

van het habitatype Permanent overstromde zandbanken om als kinderkamer en opgroeigebied voor jonge vis te functioneren. Met het verkleinen van de maaswijdte van de zeeflap wordt dan ook een bijdrage geleverd aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden.

Overwegingen vrijwillig voorgestelde technische beperkingen

Ten aanzien van het toekomstperspectief wordt in het profieldocument H1110 aangegeven dat onbekend is in hoeverre afnames van de visserijdruk, bijvangst en discards tot een verbeterd toekomstperspectief kunnen leiden maar tegelijkertijd wordt geconcludeerd dat dergelijke ontwikkelingen naar verwachting wel een positief effect zullen hebben. Dit laatste is in dit kader van belang. Geconcludeerd kan namelijk worden dat maatregelen die de visserijdruk, bijvangst en discards terugdringen, een positief effect zullen hebben op het toekomstperspectief van H1110.

Met betrekking tot de kwaliteit van de habitatypen H1110A en H1110B kan, wat betreft de typische soorten, geconcludeerd worden dat de kwaliteit van beide habitatypen in principe op orde is. Er is wel sprake van verschuivingen, maar deze worden eerder toegeschreven aan klimaatverandering en niet zozeer aan de invloed van de visserij. De meeste typische soorten komen op dit moment algemeen tot zeer algemeen voor.

Wat betreft de abiotische kenmerken wordt in het profielendocument H1110 gesteld dat door bodemberoerende activiteiten (zoals visserij) extra dynamiek wordt toegevoegd aan van nature relatief laagdynamische delen van het habitatype en dat dit mogelijk mede ten grondslag ligt aan verschuivingen in de biodiversiteit in het nadeel van relatief langlevende soorten. Hieruit kan worden afgeleid dat vermindering van de bodemberoering en bijvangst door visserijactiviteiten waarschijnlijk ten gunste komt aan relatief langlevende soorten en dat deze vermindering een gunstig effect heeft op het kwaliteitskenmerk 'abiotische kenmerken'.

Ook een vermindering van de door de visserij toegevoegde extra dynamiek aan de bodemdynamiek en een vermindering van bijvangsten en discards zullen waarschijnlijk positieve effecten hebben op het kwaliteitskenmerk 'overige kenmerken van een goede structuur en functie' en daarmee dus op de kwaliteit van de habitatypen H1110A en H1110B. Dergelijke maatregelen hebben daarmee, naar verwachting, in het licht van de instandhoudingsdoelstelling 'verbetering kwaliteit' een positief effect.

Ik verbind in het licht van het bovenstaande een aantal additionele voorschriften (18a. t/m 18c. en 20a.) aan de betreffende vergunning, in reactie op het door de aanvragers vrijwillig aangaan van de voorgenoemde beperkingen en de conclusie dat deze beperkingen verder bijdragen aan de realisatie van de relevante instandhoudingsdoelstellingen. De aanvragers hebben met hun verzoek

nadrukkelijk aangegeven hierop, middels vastlegging in de vergunning, ook in toezicht- en handhavend opzicht aanspreekbaar te willen zijn.

Ambtshalve aanpassingen vergunningvoorschriften

Ik stel vast dat het op enkele specifieke punten binnen de gestelde vergunningvoorschriften juist is om tot een ambtshalve aanpassing c.q. aanscherping over te gaan. Zulks op grond van artikel 5.4, lid 1 sub d, van de Wnb.

In het navolgende zal ik de aanpassingen kort toelichten.

Mosselpercelen

In het huidig vergunningvoorschrift nr. 11 van de betreffende vergunning is bepaald dat er niet op garnalen gevestigd mag worden op onder meer mosselpercelen.

Inmiddels zijn er afspraken gemaakt tussen de P.O. Mosselcultuur, de garnalensector en het Ministerie van EZ waarbij het, onder voorwaarden, mogelijk is om toch (op nader te bepalen mosselpercelen) de garnalenvisserij uit te oefenen. Ik verwijs hierbij naar een overleg welke in februari 2015 heeft plaatsgevonden tussen voornoemde partijen. Daarin is afgesproken dat de mosselsector inventariseert welke perceellocaties op een bepaald moment 'vrij zijn van mosselen', waardoor het niet bezwaarlijk is dat deze perceellocaties desgewenst kunnen worden bevestigd door garnalenvissers. De mosselsector stemt dit af met de garnalensector, waarbij wordt besproken om welke percelen het precies gaat alsook de periode waarvoor deze afspraak zal gaan gelden. Zodra deze afstemming is afgerond wordt het resultaat bekend gemaakt aan het ministerie van EZ (aan team Natuurvergunningen?/WU?).

Tot op dit moment is deze bovengenoemde afspraak nog niet geëffectueerd; reden waarom initieel in de betreffende Nb-wet vergunning geen voorziening is gepleegd in het specifieke voorschrift. Vanuit de EZ-directie Agroketens & Dierenwelzijn ben ik verzocht een dergelijke voorziening nu reeds aan te brengen. Ik heb hiertoe voorschrift 11a. toegevoegd aan de vergunning.

Monitoring visserij-intensiteiten

In de overwegingen bij de initiële vergunning heb ik gemeld dat de door de NVWA in mijn opdracht uitgevoerde analyses in relatie tot de visserij-intensiteiten en de verspreiding daarvan, een specifiek en accuraat beeld geven. Haar berekeningen zien op de registratie van de activiteit van 'daadwerkelijk vissen' (vissen: tussen de 0-3 knopen en enkel op de doelsoort garnaal). Ik heb de NVWA-cijfers leidend gemaakt als primair ijkpunt voor het kunnen monitoren van de spreiding en intensiteit van de visserijen over de diverse Natura 2000-gebieden. Ik heb daartoe, in het betreffende vergunningvoorschrift, het aantal visuren over het jaar 2015 van alle Nederlandse vergunninghouders met een vergunning op grond van de toenmalige Nb-wet in de relevante Natura 2000-gebieden genomen als

monitoringsbasis voor het verloop van de opvolgende visserij-jaren in relatie tot de geldigheid van de reikwijdte van de PB.

GV-vergunninghouders zijn niet gerechtigd tot bevissing van het Natura 2000-gebied Waddenzee. Desondanks zijn er in dit gebied visserij-registraties in het jaar 2015 genoteerd. Uit heranalyse blijkt dat, vanwege de genomen maatvoering voor de activiteit 'vissen', deze GV-registraties zeer waarschijnlijk 'een langzaam terugvaren naar de haven' dan wel illegale visserijen betroffen. Een vernieuwde weergave van de cijfers heb ik opgenomen in een aangepast voorschrift 8. Hierbij zijn de GV- en GK-registraties per Natura 2000-gebied bijeen genomen. Dit onderscheid is immers niet relevant voor de monitoring van de visserij-intensiteiten en spreiding daarvan over de Natura 2000-gebieden.

De overige vergunningvoorschriften blijven ongewijzigd. Een integrale weergave van het geheel aan nu vigerende vergunningvoorschriften heb ik als bijlage bij de onderhavige brief opgenomen. Ik verzoek u deze bijlage actief aan de door u vertegenwoordigde vissers en visserijbedrijven te verstrekken.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

drs. S.P. Band
MT-Lid directie Natuur en Biodiversiteit

Bezwaar

Tegen onderhavig besluit staat op grond van de Algemene wet bestuursrecht voor een belanghebbende de mogelijkheid open tegen de specifiek in dit besluit bepaalde zaken een bezwaarschrift in te dienen. Een bezwaarschrift moet binnen zes weken na bekendmaking van dit wijzigingsbesluit worden ingediend bij:

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Afdeling Juridische Zaken
Postbus 40219
8004 DE Zwolle

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en moet ten minste de volgende elementen bevatten:

- a) de naam en het adres van de indiener;
- b) de dagtekening;
- c) een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is, en
- d) de gronden van bezwaar.

Het is raadzaam een kopie van onderhavig besluit bij het bezwaarschrift te voegen.

Publicatie besluit

Op grond van artikel 8 van de Wet openbaarheid van bestuur zal het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit onderhavig wijzigingsbesluit openbaar maken. De besluiten op grond van de Wnb, waaronder onderhavige, zullen, onder anonimisering van de persoonsgegevens, geplaatst worden op <http://vergunningenbank.overheid.nl/natuurbeschermingswet>